

ἄλλο εἰμὴ ὁ μурμουρισμὸς τῶν ἀνέμων καὶ τῶν ὑδάτων. Πᾶσαν νύκτα ἐξέρχομαι κρυφὰ τῆς οἰκίας μου, κοιμωμένων τῶν γονέων μου, ἐπανέρχομαι περὶ τὸ μεσονύκτιον καὶ κοιμοῦμαι μέχρι τῆς ἡμέρας. Θὰ μ' ἐρωτήσητε ἔσως, πότε καὶ πῶς ἤρχισεν ὁ ποιητικὸς βίος μου; . . Ἦμην δεκαπενταετής, καὶ ἐξηρχόμην τοῦ σχολείου, ὅτε ἐξάδελφός μου, ἐλθὼν νὰ διέλθῃ ἐβδομάδας τινὰς παρ' ἡμῖν, ἀφῆκε κατὰ τὴν ἀναχώρησίν του τὰ πονήματα τοῦ Λαμαρτίνου. Ἐκτοτε ἡ ποίησις ἡγέρθη ἐν τῇ ψυχῇ μου, ἔκτοτε ἔγεινα ποιήτρια. Οἱ στίχοι τοὺς ὁποίους ἀπήγγελλον δὲν εἶναι ἐδικοί μου, ὡς βεβαίως θὰ ἐννοήσατε, ἀλλὰ τοῦ ποιητοῦ τῶν Μελετών. Ἐν τούτοις ἐπειδὴ ἐπιθυμῆτε, θέλει τοὺς ἀπαγγεῖλαι ἐκ νέου. Καὶ διὰ τῆς ἐναρμονίου φωνῆς τῆς μᾶς ἀπήγγειλε τὰς στροφὰς τὰς ὁποίας εἶχομεν ἀκούσει.

Τὴν εὐχαριστήσαμεν μετὰ τῆς παρακλήσεως νὰ μᾶς ἀπαγγεῖλῃ στίχους τινὰς ἐδικούς της.

— ὦ! Κύριοι νὰ σᾶς ἀπαγγεῖλω στίχους μου! οὐδέποτε τοὺς ἐνεπιστεύθην εἰς χάρτην. Μένουν πάντοτε ἐκεῖ καὶ δὲν θὰ ἐξέλθωσιν ἐκείθεν.

Καὶ ἐκτόπα τὸ μέτωπόν της, καθὼς ὁ Ἀνδρέας Χενιέρος ὅτε ἀνέβαινε τὰς βαθμίδας τοῦ ἱκρίωματος, ἔπειτα ἡγέρθη αἰφνης, μᾶς ἐπροσκύνησε καὶ ἀνεχώρησε μετὰ ταχύτητα πτηνοῦ.

— Λοιπὸν! τί φρονεῖς περὶ τῆς νέας ταύτης; εἶπον εἰς τὸν φίλον μου.

— Τὴν εὐρίσκω ἄγγελον.

— Καλὰ ἄγγελον. Ἀλλὰ ποῖα ἀλλόκοτος ἰδέα νὰ ἔρχηται πᾶσαν νύκτα, κοιμωμένων τῶν γονέων της, νὰ ἀπαγγέλλῃ στίχους ἐπὶ τῶν παλαιῶν τούτων λειψάνων;

Ὁ Ἐρνέστος δὲ μοὶ ἀπεκρίθη· ἦτο σκεπτικὸς καὶ ἐν βρεβασμῷ ἀνελάβομεν δὲ σιωπῶντες τὴν ὁδὸν τῆς Καλλιόνης. Εἰς τὴν σιωπὴν τοῦ φίλου μου ἐμάντευον τί συνέβαιναν εἰς τὴν καρδίαν του. Τῇ ἐπαύριον ἔλαβον ἐπιστολὴν τοῦ πατρός μου καὶ ἐδῆσε νὰ ἐπανέλθω εἰς τοὺς κόλπους τῆς οἰκογενείας μου.

III

Δύο ἔτη βραδύτερον εὐρεθείς πάλιν εἰς Καλλιόνην ἔκρουσα τὴν θύραν τοῦ Ἐρνέστου, ὅστις δὲν μοὶ εἶχε γράψῃ ἀπὸ τοῦ χωρισμοῦ μας. Γυνὴ νέα καὶ χαρίεσσα μοὶ ἤνοιξε. Κρίνατε περὶ τῆς ἐκπλήξεώς μου, ὅτε ἀνεγνώρισα τὸ φάντασμα τῶν ἐρειπίων τῆς παλαιᾶς Μονῆς, τὴν νεάνίδα ἐκείνην γενομένην Κυρίαν Ἐρνέστου δὲ Μ...

Ὁ θεὸς ἠὺλόγησε τὴν ἔνωσιν τῶν δύο συζύγων οἵτινες εὐτυχοῦν σήμερον. Ὁ ποιητικὸς ἐνθουσιασμός της νέας ἐξηλείφθη· ἀγαπᾷ τρυφερῶς τὸν σύζυγόν της, ἡ δὲ ποίησις ἐτράπη εἰς ἀγάπην.

ΤΕΡΙΝΗ.

ΠΕΡΙΠΛΟΥΣ

Εἰς ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΝ.

Αἱ Ἀθῆναι κατὰ τοὺς μῆνας Ἰούνιον καὶ Ἰούλιον ἕνεκα τοῦ υπερβολικοῦ καύσωνος καὶ τοῦ πολλοῦ κονιορτοῦ καθίστανται ἀνυπόφοροι. Οἱ κάτοικοι τῆς πόλεως ταύτης ἐξερχόμενοι ἐν καιρῷ ἡμέρας τῶν οἰκιῶν των πρὸς ἐργασίαν περιβρέχοντα ἰδρῶτι καὶ κατακαλύπτονται κονιορτῷ, ὃν καὶ ἡ ἐλαχίστη πνοὴ ἀνέμου καὶ μία μόνη ἄμαξα διερχομένη ἐγείρει ὅμοιον πρὸς κύματα. Πιστεύει τις περὶ τῶν κατοίκων τῶν Ἀθηνῶν, ὅτι εἰσὶν ὁδοιπόροι τῶν Λιθικῶν ἐρήμων καὶ ὅτι ζῶσι πλησίον καμίνου διαπύρου. Ἡ θέσις ἐφ' ἧς ἔκτισται ἡ πόλις, χάρις εἰς τοὺς Βαυαροὺς μηχανικοὺς, καὶ αἱ πλατεῖαι καὶ πρὸς τὸν ἀνατέλλοντα ἥλιον ἐρρύμοτομημέναι ὁδοὶ της (1) συνεργῶσι πολὺ πρὸς αὐξησιν τῆς θερμότητος. Ὁ βράχος τῆς Ἀκροπόλεως ἀφ' ἐνός, ὅταν πνέῃ πελάγιος ἄνεμος, τὸ ὅρος τοῦ Πάρνηθος καὶ ὁ Λυκαβητὸς, ὅταν πνέῃ ἀπὸ Βορρᾶ, εἰσὶν ὡς δύο ἐργαστήρια τοῦ Ἡφαίστου, ἀφ' ὧν ὡς ἀπὸ κλιβάνου ὁ ἀὴρ φθάνει θερμὸς καὶ πνιγηρὸς. Δὲν εἶναι λοιπὸν ἔνδειξις πολυτελείας ἡ κατὰ τοὺς μῆνας τούτους ἀποχώρησις πολλῶν ἐκ τῶν κατοίκων της, ἀλλ' ἀνάγκη πρώτη καὶ ἀπόλυτος. Ἰσραῖον τῇ ἀληθείᾳ ν' ἀναγκάζεται τις νὰ κλείῃ τὰ παράθυρα καὶ τὰς θύρας τῆς οἰκίας του ἐπιμελῶς, ἵνα μὴ ἡ λεπτοτάτη κόνις, ἡ εἰς τὰς ὁδοὺς διατρέχουσα βήματι ταχεῖ καὶ ἐν σχήματι νεφέλης, εἰσδύσῃ εἰς αὐτὴν καὶ ἐπικαλύψῃ ἀνθρώπους καὶ ἐπιπλα μετὰ τὴν σινδόνα της τὴν ἀπεχθῆ, ἥτις ἐστὶν ἡ αἰωνία βάσανος, ἡ διηνεκὴς ἐνασχόλησις τῶν θεραπαινῶν. Εἶνε εὐχάριστον νὰ κάμῃ τις λουτρὸν ἄνευ ὑδατος θερμοῦ ἐν τῇ οἰκίᾳ του.

(1) Οὐδαμῶς ὠφελήθημεν παρὰ τοῦ Δικαιάρχου κακίζοντος καὶ αὐτοῦ τὰς ἀρχαίας Ἀθήνας διὰ τὴν κακὴν τῶν ὁδῶν διαχάραξιν. « Ἔστι δὲ (λέγει) ἡ πόλις τῶν Ἀθηνῶν κακῶς ἐρρύμοτομημένη διὰ τὴν ἀρχαιότητα. » Ἀλλὰ τί καλὸν ἐπραξαν τῇ ταλαινῇ Ἑλλάδι οἱ Βαυαροὶ καὶ πάντες οἱ ὡς φθειρὲς κατατρώγοντες αὐτὴν ξένοι, ἵνα καὶ πρωτεύουσιν ἡμῖν σχεδιάσωσιν ἀρμοζόντως καὶ πρὸς ὑγείαν συμβάλουσιν;

τερπνὸν νὰ ἀλλάσῃ πολλάκις τῆς ἡμέρας τὰ ἐσωτερικὰ ἐνδύματα, καὶ βλέπῃ αὐτὰ, πρὸ τινῶν λεπτῶν κρυσταλλοειδῇ καὶ καθάρῃ, πλήρῃ κοιορτοῦ καὶ ἰδρώτος !

Ἰατροί, οἱ πέμποντες τοὺς ἀσθενεῖς σας εἰς τὰ λουτρά τῆς Αἰδηψοῦ, τῆς Κύθνου καὶ τῆς Ἰπάτης, λησμονεῖτε, ὅτι ἡ πόλις τῶν Ἀθηνῶν εἶνε τὸ μεγαλειότερον καὶ ὠραιότερον λουτρὸν τοῦ κόσμου ; Γυναῖκες, ὅσαι ἐπαγγέλεσθε τὸ λευκαίνειν καὶ πλύνειν τὰ ῥυπαρά, ἰδοὺ τόπος κερδοσκοπίας, ἰδοὺ ἡ Καλιφορνία σας ! Ἐνταῦθα ἑπτάκις τῆς ἐβδομάδος ἀλλάσσουν οἱ ἄνθρωποι, οἱ σωροὶ δὲ πρὸς πλῆσιν ὑφούνται ὡς βουνὰ ἐν τῇ ἀπαριθμήσει. Ὅσαις πρόκειται νὰ δώσω τὰ ῥυπαρά μου εἰς τὴν πλυντρίαν μου, μακαρίζω τὰς Κυμαίας γυναῖκας, αἵτινες κατασκευάζουσιν τὰ ἐνδύματά των ἐξ ἀμιάντου, ἔρριπτον αὐτὰ χραινόμενα καὶ ῥυπαινόμενα εἰς τὸν κλίβανον, ἀφ' οὗ, κατακαυομένου τοῦ ἀέρου (τῆς λέρας), ἐξήγοντο πάλιν καινὰ καὶ καθάρὰ . . . Ἡσώτευσεν καταστάσεις εἰς τὰς πλυντρίας, καταστάσεις κολοσικὰς δι' ὧν ἡδυνάμην ὁλόκληρα ἐργοστάσια πανικῶν τῆς Ἀμερικῆς νὰ ἀγοράσω καὶ πωλήσω τὰ νῦν ὅτε ἡ τιμὴ αὐτῶν ὑψώθη ἕνεκα τοῦ ἐμφυλίου πολέμου ! . . . Αὐποῦμαι ὅχι, ὅτι δὲν ἔχω τὰ ὁποῖα κατηνάλωσα γρήματα, ἀλλ' ὅτι χάνω τοὺς τόκους ! . . .

Διὰ τοῦτο λοιπὸν αἱ Ἀθηναὶ δὲν ὑπάρχουσι κατὰ τοὺς μῆνας τούτους, ἀλλ' ὥσπερ μασιζονται ὑπὸ χολέρας ἐκκενοῦνται ὁσημέραι, συνοικίζονται δὲ ὁ Πειραιεὺς καὶ αἱ νῆσοι τῆς Αἰγίνης, τοῦ Πόρου καὶ τῶν Κυκλάδων, οἱ ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν μεταβαίνουσιν εἰς τὰς ἐπαρχίας των, Ἀθηναῖκα δὲ ἄσματα ἀκούονται εἰς τὰς ἐξοχὰς τῶν Πατησίων, τῆς Κηφισοῦ καὶ τοῦ Ἀμαρουσίου.

Ἦτο ἡ 22 τοῦ μηνὸς Ἰουνίου, ἡμέρα κατ' ἐξαίρεσιν ὠραία καὶ εὐφρόσυτος· ὁ ἀὴρ ἀπὸ τῆς θαλάσσης ὑγρὸς ἐπιπνέων ἐδρόσιζε τὴν γῆν καὶ ἡ ἐλαχίστη δὲν ἠώρειτο κόνις. Τόσον συμμέτρως συνεκεράνυντο ἡ καυστικότης τῶν ἡλικιῶν ἀκτίνων μετὰ τῆς ἀμβροσίας τοῦ Ζεφύρου αὔρας. Φαιδροὶ καὶ γεγηθότες κατήλθομεν εἰς Πειραιᾶ μετὰ καλῶν καὶ φιλότατων συντρόφων, καὶ ἦν ἡ πορεία μας συντομωτάτη καὶ ἀπαρτήρητος, διότι γλυκεία ἦτο ἡ συναναστροφή, γλυκεῖς δὲ καὶ τερπνοὶ οἱ χαριεντισμοὶ καὶ ἀστειότητες. Ἐκεῖ ἐνετύχομεν φίλῳ ἀξιαγάστῳ καὶ περιποθητῷ, παρ' οὗ ἐμάθομεν, ὅτι ἐσκόπευεν νὰ περιπλοῖσιν τὴν Πελοπόννητον δι' ἑνὸς τῶν ἀτμοπλοίων τῆς Ἑλληνικῆς εταιρίας, προτείνας ἅμα καὶ τὸν συνοδεύσωμεν

εἰς τὸν θαλάσσιον αὐτὸν περίπατον, ὡς αὐτὸς ὠνόμασε τὸν ἑπταήμερον περὶ τὴν νῆσον τοῦ Πέλοπος πλοῦν. Ἐπειδὴ δὲ ὅπου φιλία ἀγνὴ καὶ ἄδολος, ἐκεῖ καὶ ἰσότης καὶ ὁμοθυμία, μετὰ χαρὰς ἐδέχθημεν τὴν πρόσκλησιν καὶ ἐπεβιβάσθημεν ἀπροπαρασκευάστοι καὶ ἀνέτοιμοι εἰς τὸ καλλίμορφον καὶ ἱστορικὸν ἀτμόπλοιον τῆς Καρτερίας περὶ τὴν ἑκτὴν τῆς πρωῆς τῆς Πέμπτης.

Οὐδέποτε εἶδον, ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν πλανώμενος εἰς φιλότατας, ἀλλὰ δούλας χώρας, τὴν Καρτερίαν, εἶχον ὅμως ἀκούσει ὅτι εἶναι ἀτμόπλοιον ταχύπλοον καὶ ὅτι πολλὰς ἔχει τὰς πρὸς πλοῦν ἀναπαύσεις. Ἐγνώριζον μὲν τὰ προτερήματά του, ἀλλ' ἠγνόουν τὴν ἱστορίαν του, καὶ τὸ ἀτμόπλοον τοῦτο ἔχει ἱστορίαν λυπηρὰν μὲν, ἀλλὰ πλήρῃ ἀναμνήσεων ζωηρῶν καὶ παθημάτων διδακτικῶν καὶ ἐθνοσωτηρίων. Τίς δὲν ἐνθυμεῖται, ὅτι ὁ ἀείμνηστος Λεωτσάκος μετὰ 30 ἐπαναστατῶν πολιτῶν καὶ στρατιωτῶν ἐπαναστατήσας τὴν ἐμπορικὴν Ἐρμούπολιν, τὴν μισοτύραννον ταύτην πόλιν τῶν ἐκλεκτῶν Ἑλλήνων, ἐπέβη τοῦ ἡγυροβολημένου αὐτοῦ ἀτμοπλοίου εἰς Κύθον πρὸς ἀνάληψιν καὶ σωτηρίαν πεντάδος πολιτῶν καὶ ἀξιωματικῶν, οἵτινες δυσφύρως φέροντες τὴν τυραννίαν τοῦ Ὀθωνος καὶ ἐπιδεικνύσαντες λόγους καὶ ἔργοις τὸ κατ' αὐτοῦ μῖσός των εἶχον ἐξορισθῇ εἰς τοὺς ἐρήμους σχεδὸν βράχους τῆς ἡφαιστιώδους ταύτης νήσου ; Τίς δύναται νὰ ἐπιλησθῇ τὸ τραγικὸν τέλος τῶν ἡρώων τούτων καὶ τὰ ἀναβλαστήσαντα ἀγαθὰ ἐκ τοῦ πολυτίμου αἵματος τοῦ Μωραϊτίνῃ, Σκαρβέλλῃ καὶ Λεωτσάκῳ ; χαῖρε ἐπαναστάταις Καρτερία καὶ πάλιν χαῖρε ! Ἡ ἐπιρμένη καὶ ὑψηλὴ πρῶρά σου εἴτε ἐν τρικυμίᾳ εἴτε ἐν γαλήνῃ θέλει διασχίζει ὑπερφηάνως πάντοτε τὰ ἀλμυρόπικρα τῆς θαλάσσης ὕδατα καὶ ἔσεται αἰωνίως τὸ ὑπερήφανον σκάφος τὸ συγκομίσαν δι' ἑνὸς μικροῦ καὶ δυστυχοῦς πλοῦ θησχυροῦς ἀπείρους, τὴν ἐλευθερίαν τῆς ἑλληνίδος χώρας. Εἶναι ἡ Καρτερία, θέλουσι λέγει οἱ Ἕλληνες ἐπιδεικνύνοντές σε εἰς τοὺς ξένους, εἶναι τὸ φιλοξενίσαν τοὺς μάρτυρας τῆς νέας ἡμῶν ἱστορίας. Εἴθε διαμένοις ἐπ' αἰῶνας αἰῶνων πάντοτε ἀνανεύομενον καὶ συντηρούμενον ὡς ἡ ἱερὰ τῶν Ἀθηνῶν τριήρης, διδασκαλὸς ὠφέλιμος εἰς τοὺς βασιλεῖς καὶ λείψανον ἱερὸν ἐκζητηθείσης ἐλευθερίας, οὐχὶ αἷτιον σοφιστεῶν εἰς στενάς φιλοσόφων κεφαλὰς.

Ἀνελκύσαντες τὴν ἄγκυραν περὶ τὴν ἐβδόμην τῆς πρωῆς διηρχόμεθα τὴν στενὴν τοῦ λιμένος εἴσοδον καὶ ἐκἀμπτομεν μετ' ὀλίγον τὴν δεξιάν

τοῦ κόλπου τούτου ἄκραν, ἐφ' ἧς εἶχον ποτὲ, μεταφερθέντα ἐκ τῆς Ἀσίας, ταφῇ τὰ ὀστέα τοῦ Σαλαμινομάχου καὶ μνημεῖον εἶχεν ἰδρυθῆ πρὸς τιμὴν αὐτοῦ μετ' ἐλεγείου πρέποντος, ὅπερ διέσωσε ὁ πολλὰ διακώσας τῆς ἀρχαίας τῆς Ἑλλάδος ἱστορίας, ὁ πολὺς Πλούταρχος, ἔχον οὕτως.

« ὁ σὸς δὲ τύμβος ἐν καλῷ κεχωσμένος,
τοῖς ἐμπόροις πρόσρησις ἔσται πανταχοῦ,
τοὺς τ' ἐκπλέοντας εἰσπλέοντας τ' ὕψεται,
Χώποταν ἄμιλλα τῶν νεῶν, θεάσεται »

Οὐ μικρὰ δὲ καταλαμβάνει τὴν ψυχὴν τοῦ Ἑλλήνος λύπη ἐν τῷ βλέπειν τὴν ἀδικιολόγητον ἀφροντισίαν, ὑφ' ἧς κατεχόμενον τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος, οὐδὲν ἔπραξεν ἔργον ἄξιον καὶ πρέπον εἰς τὴν δόξαν τῶν ἀγωνιστῶν τοῦ 4821.

Δὲν ἔπρεπε ἡ ἀριστερὰ ἄκρα τοῦ λιμένος ταύτου νὰ καθωραϊζῇται διὰ μακρωλείου πολυτελεστάτου πρὸς τιμὴν τοῦ νέου ἡμῶν Θεμιστοκλέους, τοῦ ναύαρχου Μικούλη, τοῦ κατὰ τὴν πολυτετῇ καὶ συνεχῇ αὐτοῦ ἀρχὴν συγκροτήσαντος ναυμαχίας ἀνταξίας τῆς Σαλαμῖνος; Ἄν ὁ ἐθνικὸς ἡμῶν ἀγὼν εἶνε συνέχεια τοῦ κατὰ τῶν Περσῶν πολέμου τῶν ἡμετέρων προγόνων, δὲν γνωρίζω ἂν δὲν ἤρμοζεν ὁ τάφος τοῦ Μικούλη νὰ ἴστανται ἀντικρὺ τοῦ ὡς τοιούτου ὑποτιθεμένου τοῦ Θεμιστοκλέους. Ἢ, πόσον καλὸν δὲν ἐπιφέρει πάντοτε εἰς τὰς καρδίαις τῶν νεωτέρων Ἑλλήνων ἡ παραβολὴ τῶν παλαιῶν καὶ νέων προγονικῶν κατορθωμάτων καὶ πόσον δὲν ἠλεκτρίζει ἡμᾶς εἰς τέλει ἀλλων ἐπίσης ἐνδόξων καὶ μεγάλων! Ἐν ὁποίᾳ δὲ ἀρμυδίᾳ καὶ καταλήλῳ θέσει οἱ ἀγνώμονες Ἀθηναῖοι ἵδρυσαν τὸν τάφον τοῦ ἐν τῇ ἐξορίᾳ αὐτοκτονηθέντος μεγάλου ἐκείνου ἀνδρός! Ἐν τῷ πεδίῳ τῆς μάχης του σχεδὸν, κατέναντι τῆς Σαλαμῖνος, τοῦ νησιδίου ἐκείνου, τὸ ὁποῖον ὑπ' οὐδενὸς μένει ἀπαρτῆρητον, διότι ἀπεθανάτισθη ἐν τῇ ναυμαχίᾳ τοῦ πολιτισμοῦ κατὰ τῆς βαρβαρότητος!

« Ἄλθεῖς Σαλαμῖς, ἀπολεῖς δὲ σὺ τέκνα γυναικῶν ».

Εἶναι ὁ χρησμὸς τοῦ ἐν Δελφοῖς Θεοῦ, εἶνε ὁ γόρδιος δεσμός, τὸν ὁποῖον ἔλυσεν ὑπὲρ τῶν Ἑλλήνων ὁ Θεμιστοκλῆς ἐν τῇ ἐπιτυχίᾳ τῆς ἐκβάσεως τῆς μάχης. Σαλαμῖς! ὁ σάλος τῶν θαλασσῶν σου αἰωνίως θὰ συνοδεύηται μὲ τοὺς παιάνας, τὰς κελεύσεις καὶ τὰς κραυγὰς τῶν ἡνωμένων στόλων τῆς Ἀσίας καὶ Εὐρώπης! ὦ πόσον ὠραία ἡμέρα ἦτο ἐκείνη, καθ' ἣν τὰ κύματα ὠθήσαν εἰς τὰς ἀκτὰς σου τὰς κιθάρας καὶ τὰ συντρίμματα τῶν Περσικῶν πλοίων! Ἐφ' ὅσον ὁ ὠκεανὸς, ὁ

αἰώνιος οὗτος μάρτυς τῆς αἰωνιότητος κυλῖει τὰ κύματά του ἐπὶ τῶν νήσων τοῦ Αἰγαίου, εἰς αἰεὶ, εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, μέχρις οὗ ὁ πολιτισμὸς τῆς Εὐρώπης ὑφίσταται, ὁ περιηγητὴς θέλει ἐπισκέπτεσθαι τὴν νῆσον ταύτην καὶ τὴν ἐνδοξοτέραν θέλει κατέχει σελίδα τῆς Ἑλληνικῆς καὶ Εὐρωπαϊκῆς ἱστορίας. Ἡ νῆσος αὕτη ἔσχε τὴν τιμὴν νὰ δεχθῇ θνήσκον τὸ σῶμα τοῦ μεγάλου τῆς ἐπαναστάσεως ἀρχηγοῦ, τοῦ νικητοῦ τοσούτων μαχῶν Τουρκοφθόρων, τοῦ συνετοῦ Καρραϊσάκη, τοῦ νέου τούτου Αἵαντος. Παράδοξον τῇ ἀληθείᾳ τὸ ὁρώμενον! Ὅπου καὶ ἂν στρέψῃ τις τοὺς ὀφθαλμοὺς του βλέπει τὴν παλαιὰν καὶ νέαν τῆς Ἑλλάδος δόξαν ὡς δύο ἀδελφὰς ὁμομητρίους ὁρεγούσας ἀλλήλαις τὴν χεῖρα καὶ ἀμοιβαίως ἀντασπαζομένας ἐν τοῖς αὐτοῖς τόποις. Ἡ μήτηρ τῶν δύο τούτων ἀδελφῶν εἶνε ἡ Ἐλευθερία, εἶνε τὸ ἔδαφος τῆς Ἑλλάδος, ὅπερ παρὰ τοῦ Θεοῦ ἔχει τὸ μέγα καὶ ὑψηλὸν τοῦτον δῶρον τοῦ γενεᾶν τὴν ἐλευθερίαν καὶ τὰς συμπαρομκρούσας αὐτῇ ἐπιστήμας καὶ τέχνας.

Οὐ μικρὰν τῆς Σαλαμῖνος κεῖται νησιδίου ἐπίσης ἐνδοξον καὶ ἱστορικόν, καὶ τοῦτό ἐστιν ἡ Ψυττάλεια. Ἐν τούτῳ ὁ δίκαιος Ἀριστείδης κατέσφαξε τοὺς προσνηχομένους, ὅπως σωθῶσιν, Πέρσας. Ὁ Ἀριστείδης, ὁ πολεμῆσας ὑπὸ τὸν Θεμιστοκλῆν, τὸν ἄσπονδον αὐτοῦ ἐχθρὸν, τὸν αἴτιον τῆς ἐξωρίας του. Ἢ ποῖος πατριωτισμὸς! Φαίνεται δὲ τῷ μικρόθεν προσπλέοντι ὡς νῆσσα λευκὴ ἐν τῇ θαλάσῃ νηχομένη καὶ τεταμένης ἔχουσα τὰς πτέρυγας. Λέγουσι, ὅτι ἡ ὀλίγη αὐτῆς γῆ εἶναι ὀλοπόρφυρος, ἴσως ἐκ τοῦ ἀφθόνως χυθέντος Περσικοῦ αἵματος!.. Πόσον ἐνθουσιῶδεις ἀναμνήσεις διὰ τοὺς Ἕλληνας ἡμᾶς, αἰσχαὶ δὲ διὰ τοὺς Ἀσιανούς, ὧν οἱ πρόγονοι ὠνειρεύθησαν ἐλευθέρους νὰ δουλώσωσιν ἄνδρας, ἔχοντας ἀπόρρητα φρούρια, τὰ μεγάλυμα αὐτῶν στήθη! Τὴν σήμερον ποιμένες Σαλαμῖνιοι βόσκουσι τὰς αἴγας αὐτῶν, καὶ ἀλιεῖς προσορμίζονται εἰς τὰς ἱστορικές της παραλίας, ἑκάτεροι δὲ ἀκούουσι ἐν νυκτὶ σκοταῖα καὶ ἀσελήνην κραυγῶν καὶ οἰμωγῶν σφαζόντων καὶ σφαζομένων καὶ τὸ φάντασμα τοῦ Δικαίου ἀνδρὸς ἔχοντος ξίφος γυμνὸν καὶ προτρέποντος τοὺς Ἀθηναίους εἰς σφαγὴν τῶν καταφροντῶν βαρβάρων. Τοῦτ' αὐτὸ συμβαίνει, ὡς λέγουσι περιηγηταὶ τινες, καὶ ἐν τῷ μικρῷ τοῦ Μαρθῶνος πεδίῳ ἄπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ. Τὸ νησιδίου τοῦτο καλεῖται σήμερον λειψοκουττάλα, ὄνομα δοθὲν αὐτῷ, εἰμὴ ὡς ἐκ τοῦ σχήματος, ἐκ

τῆς ἐλλείψεως τοῦλάχιστον ποσίου ὕδατος. Τὴν Αἰδηψὸν λέγουσι σήμερον Διψὸ, λέξιν ἔχουσιν σχεῖν πρὸς τὴν δίψαν καὶ δίψος, Δειψὸ δὲ ἔλεγον τὴν ἀνυδρον νῆσον οἱ ἀρχαῖοι, καὶ παρομοίως ὀνομάζουσι καὶ οἱ νεώτεροι, ὡς π. χ. τὴν νῆσον τὴν πλησίον τῆς Πάτμου. Ἐννοεῖται δὲ, ὅτι ἐλλείπει τὸ δεύτερον συνθετικὸν μέρος, ὅπερ ἐστὶν τὸ ὕδωρ, διότι Δειψύδριον ἐλέγετο καὶ χωρίον ἀνυδρον τῆς Ἀττικῆς παρὰ τὸν Πάρνηθα. Εἶνε δὲ λίαν περιέργος ἡ ὀνοματοθεσία τῶν πλείστων τῆς Ἑλλάδος νήσων. Ὁ φιλέλλην Σατοβριάνδος παρατηρεῖ, ὅτι οἱ Ἕλληνες ὀνόμασαν τὰς καλλιμόρφους αὐτῶν νήσους ὡς ἐκ τῆς θέσεως, τοῦ σχήματος, τῶν προϊόντων, τῶν καρπῶν καὶ ἀνθέων, τῶν ὁποίων ἦσαν παραγωγικαί. Ζάκυνθος ἐκ τοῦ ζάκινθος, τοῦ ὠραίου ἐκείνου ἀνθους, τὸ ὅποιον τοσοῦτον ἀφθόνως φύεται ἐν τῇ νήσῳ ταύτῃ καὶ σήμερον, καὶ ἐπὶ τῶν φύλλων τοῦ ὁποίου οἱ παλαιοὶ ἀνεγίνωσκον τὰ στοιχεῖα Αἰ ἢ ΓΑ ὡς λέγει ὁ Μόσχος « Ἰάκινθε, λάλει τὰ σὰ γράμματα καὶ πλέον, αἶ, αἶ ». Ἐκ τῶν ἀνθέων τούτων κατεργάζεται σήμερον ἐν τῇ νήσῳ τῆς Ζακύνθου ἡ εὐώδης ἀλειψὴ λίαν χρήσιμος πρὸς αὐξήσιν τῶν τριχῶν τῆς κεφαλῆς. Ρόδος ἐκ τῶν ῥόδων τῆς, Ἴος ἐκ τῶν ἰων τῆς, Σκόπελος ἐκ τῶν σκοπέλων τῆς, Σάμος ἕνεκα τῶν ὑψηλῶν τῆς ὀρέων, διότι σάμους ἐκάλουν οἱ Ἕλληνες τὰ ὑπερέχοντα μέρη, Ψύρα ἢ Ψυρὴ ἕνεκα τῆς σμικρότητός τῆς, Εὐβοία διὰ τοὺς καλοὺς τῆς βόας, καὶ περὶ τῶν ἄλλων ὁμοίως.

Μετὰ μιᾶς ὥρας πλοῦν παρεπλόμεν τὴν Αἰγίαν κατευθυνόμενοι εἰς Πόρον καὶ ἐθεώμεθα τὴν ποικιλίαν τῶν παραλίων τῆς καὶ τὸν ἰδιόρρυθμον καὶ περιέργον σχηματισμὸν τῶν λόφων καὶ βουνῶν τῆς. Εἶνε ἡ πατρίς τοῦ Αἰακοῦ, ἐνὸς τῶν τριῶν ἐν Ἄδου δικαστῶν, τοῦ ἐπιφανέντος ἐν τῇ ναυμαχίᾳ τῆς Σαλαμῖνος βοηθοῦ καὶ ὑπερασπιστοῦ τῶν Ἑλλήνων. Εἶνε ἡ νῆσος ἐκείνη, ἥς οἱ κάτοικοι τοσοῦτω γενναίως καὶ ἐρρωμένως ἐπολέμησαν ἐν Σαλαμῖνι, ὥστε καὶ τῶν ἀριστείων ἠξιώθησαν. Ἡ Αἰγίνα, τῆς ὁποίας τὸ ναυτικὸν καὶ τὸ περὶ τὴν θάλασσαν ἔμπειρον ἦτο ἡ ἀδιάλειπτος ἀνησυχία τῶν φιλοδόξων Ἀθηναίων, τῶν ὀνειροπολησάντων ἐπὶ Θεμιστοκλέους καὶ Περικλέους τὴν ἡγεμονίαν τῆς Ἑλλάδος συμπάσης. Ἡ μικρὰ αὐτῆς ἐπιφάνεια περιείχε πεντακοσίας χιλιάδας κατοίκων, ὥστε πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν, ὅτι ἡ νῆσος ἅπασα κατοικεῖτο καὶ ἀπὸ τῆς ἐμπορίας καὶ τοῦ ναυτικοῦ ἐτρέφετο. Ἡ νῆσος δ' αὕτη, ἥς οἱ κάτοικοι συνωκίσθησαν μετὰ τὴν καταστροφὴν ὑπὸ τοῦ Δυσάν-

δρου, κατέστη ἐν τοῖς ἡμετέροις χρόνοις, ἐν καιροῖς δεινοῖς καὶ χαλεποῖς, ἡ νῆσος ἡ τοσοῦτω φιλοξένως ὑποδεχθεῖσα τοὺς καταστραφέντας Χίους καὶ Ψαριανούς καὶ ἐφαίνετο ὡς πόλις καταγινόμενη εἰς τὰ γράμματα καὶ τὰς τέχνας, ἐνῷ ἀφ' ἐτέρου τὸ ἔθνος ἐμάχετο τὸν περὶ τῶν ὧλων ἀγῶνα, αἱ δ' ἐλπίδες τῶν Ἑλλήνων ἦσαν μόνον εἰς τὰ ἀπόρητα τοῦ Ναυπλίου τείχη καὶ εἰς πολλὰς ἐκ τῶν νήσων. Τίς ἐπιλησθήσεται, ὅτι ἡ νῆσος αὕτη ὑπῆρξε ἡ πρώτη καθέδρα τοῦ ἀναγεννωμένου Ἑλληνικοῦ ἔθνους καὶ ὅτι ἐκεῖθεν ὁ σοφὸς τῆς Ἑλλάδος Κυβερνήτης, ὁ ἀοίδημος Καποδίστριας ἐπέταττεν τὴν ἐκτέλεσιν νόμων σοφῶν καὶ καταλλήλων; Ἐκεῖ δὲ μετὰ 2000 ἔτη ἐκόπη κατὰ πρῶτον νόμισμα Ἑλληνικόν, σύμβολον φέρον τὸν Φοῖνικα, τὸν ἀναγεννώμενον ἐκ τῆς τέφρας αὐτοῦ ὡς ἡ Ἑλλάς ἡ ἀναστᾶσα ἐκ νεκρῶν. Περίεργος σύμπτωσις! Ἐκεῖ εἰς τὰ 893 π. Χ. ἐκόπη νόμισμα ἀργυροῦν ὑπὸ Φεῖδωνος τοῦ τυράννου τοῦ Ἀργους, ὡς διηγεῖται ὁ Γεωγράφος. ὁ δὲ Φεῖδων ἔζη, κατὰ τὰ Πάρια μάρμαρα 9 ἔτη πρὸ τῆς Ὀλυμπιάδος, ὥστε ἐδέησε νὰ παρέλθωσιν 2722 ἔτη, ἵνα ἐπαναληφθῇ ἡ λαβοῦσα χώραν ἐκκοπή, τοῦ νομίσματος. Τὴν σήμερον ἡ δόξα τῆς ἡ ἀρχαία δὲν ὑφίσταται πλέον, ὁ ἀήρ τῆς ὁμοῦς ὁ καθαρὸς καὶ τὸ τερπνόν τῆς κλίμα ἐφελκύνει κατὰ τοὺς θερινούς τούτους μῆνας οἰκογενεῖας τινὰς ἐκ τῶν ἀριστοκρατῶν τῆς πρωτευούσης, οἱ ὅποιοι καταφεύγοντες ἐκείσε κατεσκληρότες καὶ οἷον εἰ δρχπέται τοῦ Ἄδου καὶ ἐπανερχόμενοι εἰς Ἀθήνας εὐτραφεῖς καὶ ὑγιεῖς κατηγοροῦσιν ὑπ' ἀχαριστίας τῆς νήσου ταύτης, διότι οὐχ εὖρον ἐν αὐτῇ τὰς συναναστροφὰς καὶ τὰς διασκεδάσεις τῆς πρωτευούσης!... Αὐτοῖς τοῖς μὴ εὐχαριστημένοις εἰς τὴν Αἰγίαν φαίνεται ὅτι ἀλλαγὴ ἔγκειται ἡ ἀσθένεια, διὸ ἂς ἐπιχειρήσωσι νὰ διέλθωσιν τοὺς μῆνας τούτους ἐν ἄλλῃ τινι νήσῳ, ἐν Τήνῳ παραδείγματος χάριν. Κατὰ τοὺς Ἀσκληπιάδας ἡ ἀσθένεια εἶνε σωματικὴ καὶ ψυχικὴ, οὗτοι δὲ ὠφελοῦμενοι κατὰ τὸ σῶμα βλάπτονται κατὰ τὸ δεύτερον, τοῦ ὁποίου ἡ θεραπεία ὑπερβαίνει τὰς ἀνθρωπίνους δυνάμεις!...

Παραπλέοντες δὲ τὴν νῆσον εἶδομεν γυμνοῖς ὀφθαλμοῖς ἐφ' ὑψηλοῦ λόφου, κειμένου ὑπὲρ τὴν θάλασσαν λείψανα μεγαλοπρεπῆ τοῦ περιφήμου ναοῦ τοῦ Πανελληνίου Διὸς, ὡς λέγει ὁ Παυσανίας « Τὸ δὲ Πανελλήνιον ὅτι μὴ τοῦ Διὸς τὸ ἱερόν, ἄλλο τὸ ὄρος ἀξιολόγον εἶχεν οὐδὲν » (Β', 30). Περὶ τοῦ περιέργου τούτου ναοῦ οὐδεμίαν ἰδίαν δύναμιν νὰ ἐκφράσω γνώμην, ὡς μὴ περιεργασθεῖς

αὐτὸν ἐκ τοῦ πλησίον. Ὁ σοφὸς ὅμως Καθηγητὴς τῆς ἀρχαιολογίας ἐν τῷ Ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ, οὐ καὶ ἡμεῖς ἠκούσαμεν, λέγει ὅτι εἶνε ἐκ πόρου ξανθοῦ, καὶ ὅτι ἔχει τὸν ὄροφον καὶ τὸ γείσον μαρμάρινα. Ὁ ναὸς ἦν ἐξάστυλος, περίπτερος καὶ ὡς φαίνεται, ἐντὸς ὑπαιθρος, ἔχων κίονας $40 \frac{1}{2}$ ἐμβατῶν καὶ διαστάσεως $9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$. Πρὸ πάντων δὲ (ἐξακολουθεῖ) περίεργος εἶνε, διότι διατηρεῖ προφανῶς ἔχνη χρωματισμοῦ εἰς τὰ διάφορα αὐτοῦ μέρη, καὶ οἱ μὲν τοῖχοι τοῦ σηκοῦ, οἱ κίονες καὶ ἡ ἐπὶ τῶν τριγλῶφον ταινία, ἐρυθρὰ, αἱ δὲ τρίγλυφοι μετὰ τῶν ὑπ' αὐτάς κανόνων καὶ τῶν σταγόνων καὶ τοῦ ἀετοῦ τὸ τύμπανον, κυανὰ, καὶ αἱ ἐπικραντίδες καὶ αἱ ἡγεμόνες κεραμίδες, γραπτὰ ἀνθέμια κίτρινα καὶ πράσινα. Περὶ τοῦ ναοῦ δὲ τούτου πλεῖστα ὅσα ἐπιφέρει ὁ Κ. Ράγγαβης, ἅτινα θεωροῦμεν καλὸν νὰ παραδράμωμεν, μὴ ὄντος τοιούτου τοῦ σκοποῦ ἡμῶν.

Περὶ τὴν 9ην καὶ $1\frac{1}{2}$ αν π. μ. εἰσερχόμεθα εἰς τὸν εὐρυχωρότατον καὶ ἀσφαλέστατον λιμένα τῆς Καλαυρίας, ἐν ᾗ ὁ πατριωτικώτατος τῶν ῥητόρων Δημοσθένης ἀπέθανε πῶν ἐκουσίως τὸ κώνειον, ἵνα μὴ ἐμπέσῃ εἰς τὰς χεῖρας τοῦ ἐχθροῦ τοῦ Ἀντιπάτρου. Ἡ νῆσος αὕτη καλεῖται Πόρος βεβαίως ἕνεκα τοῦ πόρου τοῦ στενοτάτου, ὅστις διαχωρίζει τὴν νῆσον ταύτην ἀπὸ τῆς Στερεᾶς καὶ τῆς Πελοποννήσου. Ἐν πρώτοις ἐφελκύνει τὴν περιέργειαν τοῦ ξένου ὁ λιμὴν ἀσφαλὴς ὢν ἀπὸ παντὸς ἀνέμου καὶ δυνάμενος ὀλοκλήρους χωρῆσαι στόλους. Ἡ ἐκλογὴ ἐπομένως τῆς Κυβερνήσεως ἀπὸ τοῦ ἀειμνήστου ἐτι Καποδιστρίου, ἵνα χρησιμεύσῃ ἡ νῆσος αὕτη ὡς τοῦ πολεμικοῦ ναυστάθμου ἑδρᾶ, ὑπῆρξε λίαν συνετὴ καὶ κατάλληλος καὶ διὰ τοὺς ἀνωτέρω λόγους καὶ ἕνεκα τῆς κεντρικότητος πρὸς τὴν καθέδραν καὶ τὴν λοιπὴν Ἑλλάδα. Ἦδη μετὰ τὴν γενομένην ἔνωσιν τῆς Ἐπτανήσου ἡ νῆσος αὕτη συγκριτικῶς ἀπέχει ἀνισάκεις καὶ οὐδεμίαν σύγκρισιν ὑπάρχει πρὸς τὴν Κέρκυραν καὶ τὰς ἄλλας νήσους τοῦ Ἰονίου πελάγους. Κατ' ἐμὲ κριτὴν ὁ ναύσταθμος δεόν νὰ μεταφερθῇ εἰς Νεόκαστρον τοῦ ὁποῦ οὗ φυσικὸς λιμὴν τὸ ἐκτεταμένον αὐτοῦ, καὶ τὸ πλῆθος τῶν πλεονεκτημάτων τῆς θέσεως εἰσὶν ἀνεκτίμητα καὶ ἐπίσθονα. ὡς νῆσος δὲ θεωρουμένη ὁ Πόρος εἶνε τερπνὴ καὶ ποικίλη. Ἡ ἀνωμαλία καὶ τὸ τραχὺ τοῦ ἐδάφους τῆς, ἡ περίεργος πλάσις τῶν λόφων καὶ χαράδρων, τὰ ἐκ λεμονεῶν καὶ πορτοκαλεῶν δάση τῆς καὶ αἱ μικραὶ κοιλάδες τῆς καθιστοῦσιν τὴν νῆσον μαγευτικὴν καὶ θελκτικὴν εἰς τὰ ὄμματα

τοῦ ξένου. Ἐν δεξιᾷ τῇ εἰσπλέοντι εἰς τὸν λιμένα ὑπάρχει τὸ μέγα τῆς Μονῆς οἰκοδόμημα, τὸ ὅποιον τοσοῦτω φιλοξένως κατ' ἔτος υποδέχεται τοὺς ἐξ Ἀθηνῶν ἐρχομένους νὰ διέλθωσι τὸ θέρος. Ἡ θέσις ἐφ' ἧς κεῖται ἡ Μονὴ εἶνε γραφικὴ καὶ ἴσως ἡ καλλιτέρα τῆς νήσου. Ἐχουσα ἀντικρὺ τὸν λιμένα καὶ μέρος τῆς πόλεως καὶ τοὺς ἐν τῇ Πελοποννήσῳ λεμονῶνας, προσφέρει ὀρίζοντα ἐκτεταμένον καὶ τὴν ὄρασιν λίαν εὐχαριστοῦντα. Ἐκτίσται δὲ ἐπὶ τοῦ πρανοῦς λόφου, ἀφ' οὗ μικρὰ κοιλάς κατάφυτος καὶ χαράδραι ὑπὸ δένδρων πεποικιλμέναι παρατηροῦνται. Ἐν τῇ μονῇ ταύτῃ κατὰ τοὺς μῆνας Ἰούνιον καὶ Ἰούλιον αἱ ἱεραὶ προσευχαὶ συνενοῦνται μετὰ τῶν ἁσμάτων τῶν πολυθελγῆτρων καὶ ἐπαγωγῶν τῶν Ἀθηνῶν νεανίδων, καὶ τὸ ἱερὸν ἐνούμενον μετὰ τοῦ ἀσεβοῦς συνοδεύει εἰς τὸν θρόνον τοῦ ὑψίστου αἰσθήματα θρησκευτικὰ καὶ ἐρωτικά, τὸν λίβανον τοῦ θυμιατηρίου μετὰ τῶν πολυτελῶν μύρων τῶν Παρισίων, μεθ' ὧν ἀλείφονται αἱ ἐράσμιαι καὶ πολυθελγητροὶ νεάνιδες τῆς πρωτευούσης. Οἱ μοναχοὶ βεβαίως διέρχονται ἐν μεγάλῃ δοκιμασίᾳ τοὺς σατανικοὺς αὐτοὺς μῆνας, καθ' οὓς ἀναγκάζονται νὰ διακόπτωσι τὰ ἱερὰ αὐτῶν καθήκοντα καὶ εἰς τὰς βιωτικὰς ἐμπλέκωνται μερίμνας. Λέγουσιν ὅτι ἡ Μονὴ αὕτη ηὐξήθη καὶ κατέστη χωρητικωτέρα πρὸς κατοικίαν ξένων. Τὸ ἀτμόπλουν μόλις ἐν τέταρτον τῆς ὥρας παραμεῖναν ἐκεῖ, ἐγένετο αἰτία μήτε ἵνα εἰς τὴν πόλιν ἐξέλθω μήτε τὰ περίεργα τῆς νήσου περιεργασθῶ.

Περὶ τὴν 11ην ἐρρίπτομεν τὴν ἄγκυραν εἰς τὴν ἡρωϊκὴν Ἰδραν, εἰς ἓνα τῶν τριῶν ἐκείνων βράχων, οὓς ἡ θεία πρόνοια ἔπηξεν, ἵνα παίξωσι σημαντικὸν πρόσωπον εἰς τὴν ἐκ νεκρῶν ἀνάστασιν τῆς Ἑλλάδος. Καὶ τοι δὲ τὸ ἀτμόπλουν δὲν μένει ἐκεῖ ἐπὶ πολὺ, ἐπεδόθη νὰ θαυμάζω τὴν πόλιν ταύτην, τὴν τοσοῦτους ἄνδρας παραγαγούσαν μεγάλους, τῆς ὁποίας οἱ ναῦται ἐχρησίμευσαν ὡς τόσα ἐρείσματα, ἐφ' ὧν ὑποστηρικθεῖσα ἡ Ἑλλὰς ἀνηγέρθη καὶ ἔλυσεν τὰ δεσμά της μεθ' ὧν ἦτο δεσμένη ἀπὸ τοσοῦτων αἰώνων. Σεβαστὴ νῆσος, βράχος ἔνδοξος, ὡς καὶ οἱ τῶν Ψαρῶν καὶ Σπετσῶν, ἐφ' ὧν, ὡς κύματα, ἔσπασαν καὶ συνετρίβησαν οἱ πολυπληθεῖς πολεμικοὶ στόλοι τῆς Τουρκίας, Αἰγύπτου, Συρίας καὶ Τυνιδος, ἐπτάκις ὁρμήσαντες πρὸς ὑποδούλωσιν τῆς ἐπαναστατήσεως Ἑλλάδος. ὦ! ποῖος πατριωτισμὸς ἀγνὸς καὶ εἰλικρινὴς ἔβραζεν εἰς τὰ στήθη τῶν Κουντουριωτῶν, ὅταν ἀνοίξαντες τοὺς θησαυροὺς τῶν ἐμί-

σθουν τοὺς ναύτας καὶ διετῆρουν τοὺς στόλους ἐτοιμοπολέμους! Ἡ γεραρὰ αὐτῶν φωνὴ ἀποχαίρετῶσα τοὺς ἀποπλέοντας στόλους, ἐν καὶ μόνον ἐζήτει ἀντὶ πάντων τῶν χρημάτων καὶ θυσιῶν, τὴν νίκην κατὰ τοῦ ἀπίστου. Ἡ Ἑλλάς οὐδέποτε λησμονήσει, ὅτι ἡ Ἰδρα παρήγαγε τοὺς Κουντουριώτας συντηροῦντας τὸν Ἰδραϊκὸν στόλον καὶ τὸν Μισοῦλιν ναυαρχοῦντα αὐτοῦ!

Αἱ οἰκοδομαὶ τῆς αἰ μεγαλοπρεπεῖς καὶ ἡ ἐσωτερικὴ αὐτῶν διακόσμησις μαρτυροῦσιν, ὅτι κατῳκίσεν ἐκεῖ ὁ Πλοῦτος πολὺν καιρὸν. Ἡ νῆσος αὕτη δὲν ἔχει πεδιάδας πρὸς καλλιέργειαν καὶ παραγωγὴν, ἀλλ' ἔχει κύκλω αὐτῆς τὸ πικρὸν καὶ ἄλμυρὸν τῆς θαλάσσης ὕδωρ, τὸ ὁποῖον διασχιζούσα διὰ τῶν πλοίων τῆς συγκομίζει πλουσίους θερισμούς. Τὰ πλοῖα αὐτῶν ὑπερφηφάνως ἔτι καὶ νῦν διασχιζοῦσι τὰς Ἑλληνικὰς θαλάσσας, ἀνέρχονται τὸν Δούναβιν, διαπλέουσι τὴν Μεσόγειον, εἶνε δὲ ὡς ἀπλὴ παιδιὰ ὁ πλοῦς τῆς Ἀγγλίας. Τόσον σύνηθες κατέστη αὐτοῖς τὸ ἀροτριᾶν τὴν θάλασσαν! Ἡ νῆσος αὕτη περιέχουσα ἐπὶ τῆς ἐπαναστάσεως πλέον τῶν 30,000 κατοίκων, ἥδη μόλις ἔχει χιλίας οἰκογενεῖας καὶ πολλὰ τῶν οἰκιῶν τῆς μένουσι κεκλεισμένοι καὶ ἀοίκητοι. Τίς δ' ἡ αἰτία τῆς ὀλιγανθρωπίας τῆς; ἡ πενία.— Καὶ πῶς προήλθεν αὐτοῖς ἡ πενία; — ἐκ τῆς καταλείψεως τοῦ ἐπαγγέλματός των, καὶ διότι ἀρνηθέντες νὰ καλλιεργῶσι τὴν θάλασσαν, ἐπεδόθησαν εἰς τὴν ἀνετον ζῶην, τὴν ὁποῖαν ἐχορήγησαν αὐτοῖς οἱ βαθμοὶ, δι' ὧν τὸ ἔθνος ἐπροίκισεν αὐτοὺς καὶ τὰς συντάξεις καὶ συνδρομὰς, τὰς ὁποίας δικαίως ἡ Κυβέρνησις παρέσχεον αὐτοῖς. Οἱ Ἰδραῖοι πένονται σήμερον, διότι ἐπεδόθησαν εἰς τὴν ὑπαλληλίαν, καὶ οὐσιωδῶς ἔβλαψαν αὐτοὺς καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν οἱ συμπολιταὶ αὐτῶν, οἱ πολιτικοὶ, οἵτινες ἐρχόμενοι εἰς τὴν ἐξουσίαν ἠγωνίζοντο πολιτικὴν νὰ χορηγήσωσιν αὐτοῖς ἀποκατάστασιν. Τὸ ναυτικὸν τῆς Ἰδρας σήμερον πολὺ ἐξέπεσε καὶ ἡλαττώθη, ἄρχεται δὲ καὶ ἡ δόξα τῆς ἐκλείπουσα, διότι ἡ δόξα αὐτῆς ἡ μεγάλη προήρχετο ἐκ τῆς θαλάσσης. Σήμερον αἱ Σπέτσαι, τὸ Γαλαξιδιον καὶ οἱ ἀπατρίδες Ψαριανοὶ εἶνε οἱ τρεῖς ναυτικοὶ τῆς Ἑλλάδος λαοὶ, οἱ πάντοτε προοδεύοντες, διότι ὡς ἔργον ἀχώριστον ἔχουσι νὰ σπεῖρῶσι τὴν θάλασσαν, καὶ τοὺς καρποὺς αὐτῆς ἀφθόνους νὰ συγκομίζωσιν. Οἱ Ἰδραῖοι μὴ θυνάμενοι σήμερον νὰ ζῶσι ἐν τῇ νήσῳ των, φεύγουσιν ὁσημέραι καὶ ἀποκαθίστανται εἰς Πειραιᾶ, εἰς Σύρον, εἰς Ἀθήνας καὶ εἰς τὴν λοιπὴν Ἑλλάδα. (ἀκολουθεῖ).

Μ. Ι. ΒΡΑΤΣΑΝΟΣ.

ΟΙ ΕΞΟΡΙΣΤΟΙ ΘΕΟΙ

ὑπὸ ΕΡΡΙΚΟΥ ΑΐΝΕ.

Μετάφρασις ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ,

ὑπὸ ΑΓΓΕΛΟΥ Σ. ΒΛΑΧΟΥ.

(Συνέχεια καὶ τέλος, ἴδε φυλλάδιον 38).

ΟΥΤΩ λοιπὸν ἔμεινεν ὁ Ποσειδῶν θαλασσοκράτωρ, ὁ δὲ Πλοῦτων, καὶ τοὶ ἐκ διαβολισθεῖς, διετήρησε τὸ κράτος τῶν ὑπὸ γῆν. Ἡ τύχη των ὑπῆρξε πολὺ καλλιτέρα τῆς τοῦ ἀδελφοῦ των Διός, τοῦ τρίτου υἱοῦ τοῦ Κρόνου, ὅστις μετὰ τὴν ἐκθρόνισιν τοῦ πατρός του ἔγεινε μονοκράτωρ τοῦ οὐρανοῦ, κ' ἔζη ἐν χαραῖς κ' ἐν ἀκηδίᾳ τὸν ἀμβρόσιον αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ Ὀλύμπου βίον, ὑπέρτατος τοῦ κόσμου βασιλεὺς, ἐν μέσῳ τῆς λαμπρᾶς του αὐλῆς ἐκ φαιδῶν θεῶν, θεαινῶν καὶ νυμφῶν τῆς τιμῆς. Ἀλλ' ἅμα ὡς ἐνέσκηψεν ἡ φοβερὰ καταστροφή, καὶ ἐκηρύχθη καὶ ἡ βασιλεία τοῦ σταυροῦ καὶ τοῦ μαρτυρίου, μετηνάστευσε καὶ ὁ μέγας Κρονίδης, ἄφαντος γενόμενος ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκείνῃ τύρβῃ τῆς ἀναστατώσεως τοῦ κόσμου. Τὰ ἔχνη του ἀπωλέσθησαν παντάπασι, καὶ μάτην ἐξήτασα παλαιὰ χρονικὰ, μάτην ἠρώτησα γραίας γυναῖκας παρ' οὐδενὸς κατῳρθωσα νὰ μάθω τι περὶ τῆς τύχης του. Πολλὰς διηρεύνησα πρὸς τοῦτο βιβλιοθήκας, καὶ τοὺς λαμπροτέρους ἐξεφύλλισα κώδικας, οἵτινες μὲ χρυσὸν καὶ πολυτίμους λίθους κεκοσμημένοι, εἶνε πραγματικαὶ ὁδάλισκαι εἰς τὸ χαρέμιον τῆς ἐπιστήμης. Ἐκφράζω δ' ἐνταῦθα τὴν εὐγνωμοσύνην μου πρὸς τοὺς σοφοὺς των εὐνούχους οἵτινες, ἀγογγύστως, προσηνῶς μάλιστα, ἀφῆκον εἰς τὴν διάθεσίν μου τοὺς πολυτίμους ἐκείνους θησαυροὺς. Φαίνεται ὅμως ὅτι οὐδεμία περὶ μεσαιωνικοῦ τινος Διὸς διετηρήθη δημώδης παράδοσις, ὅ,τι δὲ μόνον κατῳρθωσα νὰ ἐξονυχίσω εἶνε ἀφήγησις τῆς, ἣν μ' ἀφηγήθη ποτὲ ὁ φίλος μου Νήλς Ἄνδερσεν.

Τ' ὄνομ' αὐτοῦ, Νήλς Ἄνδερσεν, ἀνακαλεῖ ζῶντ' εἰς τὴν μνήμην μου τὴν προσφιλεῖ ἀλλὰ καὶ παραδόξον αὐτὴν φυσιογνωμίαν, καὶ μὲ παρακινεῖ νὰ τῷ ἀφιερῶσω ἐνταῦθα ὀλίγας γραμμὰς. Μ' ἀρέσκει, ἄλλως, ν' ἀναφέρω τὰς πηγὰς μου καὶ νὰ ἐκθέτω τὰς ιδιότητάς των, ἵνα κρίνῃ μόνος του ὁ εὐμενὴς ἀναγνώστης κατὰ πόσον ἀξιοῦνται τῆς ἐμπιστοσύνης του. Ὀλίγαι λέξεις λοιπὸν περὶ τῆς πηγῆς μου.

Ὁ Νήλς Ἄνδερσεν, γεννηθεὶς ἐν Δρονθάιμ τῆς